

(Фајненшел тајмс, Лондон, 2. 11. 2011)

Да ли је полудео? То питање су постављали скоро сви на свету као реакцију на одлуку грчког премијера Јоргоса Папандреуа. Он је одлучио да своју владу подвргне двоструком испиту око одлуке о дуговањима ([debt deal](#)) Грчке: гласању о поверењу влади у парламенту и општем референдуму ([referendum](#))

у јануару. Ту одлуку о дуговањима [Грчке] су као неко јаје и уз највеће муке вође ЕУ снеле прошле недеље. Папандреуова одлука је изазвала неред на светским финансијским тржиштима – а он је њу, наводно, донео спонтано, једва се консултујући са сопственом странком – а о консултацијама са европским партнерима није било ни говора. Она изгледа бесмислена: поткопава најновије и најшире напоре за заштиту еврозоне, и доводи Грчку још ближе хаотичном банкроту и срамном изласку из евра. Па, шта је г. Папандреу мислио онда?

Од оног тренутка када је тражио спољну помоћ ради избегавања директног банкрота, г. Папандреу никада није крио своје незадовољство што мора да примењује онакве болне реформе ([painful reforms](#)) какве су биле захтеване. Па, обе најважније грчке политичке партије, Пасок и Нова демократија, огромне су политичке машинерије које су размену запослења и привилегија - ради задобијања гласова бирача - развиле и усавршиле до нивоа уметности. Смањивање и реформисање јавног сектора своди се на политичко самоубиство. Папандреу никако није могао избећи да примени строге мере штедње, али је учинио свестан избор да избегне структурне реформе. Пошто тај програм реформи и није био његов, он га никада није ни пропагирао јавности. Уследила је политичка и социјална парализа.

Суочен са још једним новим гласањем [у парламенту] о одлуци о дуговањима, и са нарастајућим јавним протестима ([mounting popular protests](#)) против мера строге штедње, г. Папандреу је имао само три могућности:

1. Прва могућност је била полагаано умирање: остајање на садашњем путу политичке парализе, опадајуће популарности и срозавања могућности владања;
2. Друга могућност је била тренутна смрт: расписивање ванредних избора, који би – како показују сва испитивања јавног мњења – довели до незапамћеног пораза његове странке;
3. Трећа могућност је била: коцкање на могућност васкрсења: расписивање референдума који би могао дати његовој влади ново продужење живота и спасти му политичку каријеру.

Посматрано из те перспективе, његова одлука има политичког смисла.

Већина аналитичара то тумачи тако да ће његова непопуларност довести до пораза у референдуму. Истовремено, они истичу да испитивања јавног мњења показују да је велика већина Грка против мера строге штедње. До сада, сви су постали свесни сталних протеста и нереди, који су постали скоро атинска свакодневица. Али – пораз у референдуму није сасвим сигуран... Лако се може десити да грчки бирачи, суочени са мрачним описом мера строге штедње у оквиру евра, или са банкротом изван евра, изаберу пакет мера штедње. Таква победа би могла за Папандреуа да буде инфузија политичке легитимности. Његова одлука може бити коцкање, али она није политички бесмислена.

Али ипак, то није ни разумна одлука. На првом месту, то коцкање је изазвало нарастајући немир у његовој сопственој странци. Побуна народних посланика његове странке би могла да оконча ионако мршаву већину социјалистичке партије и да доведе до превремених избора, чинећи можда да референдум изгуби на важности. Чак и ако влада преживи предстојеће гласање о поверењу, нејасно је како ће, с обзиром на комбиновани ефект економске несигурности и политичке нестабилности, владати до референдума. Такође – врло је тешко замислити да ће владе еврозоне, док грчка влада не успе да ствари доведе у ред, прихватити ту парализу. Најзад – чак и ако до референдума дође, и ако се на њему прихвати пакет мера – тешко је увидети како ће г. Папандреу применити програм реформи који је до сада одбијао.

Папандреу ће вероватно пасти, али је овога пута у праву

Пише: Статис Каливас
четвртак, 03 новембар 2011 16:39

Коцкајући се за сопствено васкрснуће, он неће успети да постигне политичко преживљавање које жели. Ипак, могуће је да ће његова жртва сломити садашњу политичку парализу Грчке, водећи на крају и до онакве катарзе коју Грци прижељкују. Ионако је увек постојао проблем са идејом да би Грчку из овог блата могли да изведу они исти политичари који су је у њега увалили. Ако дође до тога, онда би Папандреуова коцка могла да испадне онај шок који обнавља грчки напор да пређе на другачији пут, и изненадни удар који ће еврозону приморати да уложи енергичнији напор за налажење разумног и свеобухватног решења за ову кризу, што јој до сада није полазило за руком.

Статис Каливас је професор политичких наука Универзитета у Јејлу (Yale University)

Превод са енглеског: **Василије Клефтакис**